

Intencionálie

Navrhuji nový termín pro tzv. „transcendentálie“ (nebo spíše v náhradu za ně), i když asi není zrovna nejatraktivnější. Jde mi o to, že sloveso transcendere sugeruje nějaké stoupání, lezení, šplhání do výše (tedy ne pouze přesahování, ba ani pouze překračování – Němci překládají „übersteigen“, což je lepší než „überschreiten“, vzhledem ke „scando“). Pokud náležitě rozlišíme mezi „transcendentálním“ pojmem a tím, čeho je pojmem, a toto „co“, jež je pojmem míněno, přesněji „pojato“, nazveme „intencionáliem“ (eventuelně „intencionálií“), pak je zřejmé, že to, co je „pojato“, není nebo aspoň nemusí být „výše“ než samo pojímání, takže příslušný intencionální vztah vůbec nemusí mít charakter nějakého překračování či přelézání, přešplhávání k něčemu vyššímu. A tak se otvírá otázka, zda nemáme z rámce všech intencionálií vyzvednout ty, které jsou vskutku nějak „výš“ ve smyslu pojmové nebo jiné hierarchie (uvádím pojmovou hierarchii na předním místě, protože existuje pradávna tradice vydělovat ze všech možných pojmů právě ty nejobecnější, které nelze vymezovat, pojmově upřesňovat onou nejběžnější formou definování, totiž že udáme genus proximum a potom differentiam specificam, a těmto nejvyšším říkat „kategorie“. (V tomto smyslu by bylo např. možno tzv. transcendentálie blíže vymezit jako intencionálie, příslušné ke kategoriím.)

(Písek, 090307-1.)